

Б. І. Острянюк

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСАДИ ЗМАГАЛЬНОСТІ СТОРІН КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

Анотація. В статті проведено аналіз нормативно-правового регулювання прав сторін кримінального провадження під час проведення слідчої (розшукової) дії у формі обшуку, через призму реалізації засади змагальності.

Автор акцентує увагу, що докази отримані під час проведення слідчої (розшукової) дії у формі обшуку, на рівні із показаннями отриманими за результатом проведення допиту, мають одне із визначальних значень при доведеності відповідною стороною кримінального провадження своєї позиції під час судового розгляду.

Стаття розкриває правову оцінку норм чинного законодавства, що закріпили права сторони обвинувачення щодо ініціювання, врегулювання ходу проведення обшуку та права сторони захисту під час даної слідчої (розшукової) дії.

Запропоновано й аргументовано відповідні зміни й доповнення до КПК України та інших нормативно-правових актів України.

Ключові слова: засада змагальності, обшук, сторона обвинувачення, сторона захисту, досудове розслідування.

Постановка проблеми та її актуальність. Обшук, на рівні із допитом є найбільш поширеною слідчою (розшуковою) дією у відсотковому співвідношенні при порівнянні з іншими процесуальними діями. Отримані під час обшуку матеріальні докази є незамінним джерелом та становлять особливу важливість для встановлення наявності чи відсутності фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження.

Науковці приділяють значну увагу процесуальним та тактичним недолікам/проблемам, які виникають під час організації і проведення обшуку.

Суди в свою чергу оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Однак, залишається поза увагою питання щодо співмірності «прав та можливостей» сторін кримінального провадження як щодо ініціювання проведення даної слідчої (розшукової дії) так і під час її проведення.

Засада змагальності сторін не може бути абстрактною та мати загальну форму, вона має бути підкріплена належним нормативним регулюванням, в протилежному випадку дії сторони будуть «поза законом». Наприклад чинний КПК України та ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» фактично не передбачають будь-якого нормативного врегулювання поведінки та прав сторони захисту (зокрема адвоката) окрім «як бути допущеною» до проведення слідчої (розшукової) дії та права звернення із клопотаннями, які розглядаються конкуруючою стороною обвинувачення, що на практиці призводить до порушення балансу та об'єктивного зловживання правами.

Узагальнюючи вищенаведене в сукупності, дослідження і порівняння прав та механізмів їх реалізації сторонами кримінального провадження під час обшуку надасть можливість сформулювати пропозиції для забезпечення створення нормативної реалізації засади змагальності.

Стан дослідження.

Науковці в своїх роботах приділяють значну увагу проблематиці, що виникає під час проведення обшуків, у кримінально-процесуальному та криміналістичному аспектах та неодноразово аналізували діяльність захисника з дотримання прав та законних інтересів учасників проведення обшуку. Серед останніх публікацій у цьому напрямі можна апелювати до робіт В.І. Галагана та О.Л. Дульського, І.В. Гловюка, В.Г. Пожара, О.О. Торбаса, К.В. Дрішлюк, І.В. Вегери, О.Я. Переверзи, Т.Р. Гуменникова,

А.Ф. Волобуєв, М.В. Даньшин, А.В. Іщенко та інших учених.

Мета статті. Дослідження і порівняння механізмів реалізації прав та можливостей сторін кримінального провадження, закріплених в нормах чинного законодавства, які застосовуються останніми під час проведення обшуку та їх вплив на реалізацію засади змагальності.

Виклад основного матеріалу. Засада змагальності, згідно Конституції України є основоположною та фундаментальною складовою «справедливого судового розгляду», вона має нерозривний зв'язок та залежить від засади рівності сторін кримінального провадження, яка реалізується через відображення законодавцем збалансованості прав та обов'язків сторін кримінального провадження в нормах чинного законодавства.

Законодавець не сформулював визначення «засади змагальності» та «засади рівності» шляхом нормативного закріплення дефініції, чим фактично надав можливість вільно тлумачити та формувати розуміння даних засад в кожній конкретній ситуації та обставинах як судом так і сторонами кримінального провадження власний розсуд.

В статті «Реалізація засади змагальності сторін при збиранні доказів у формі показань (пояснень)», автор наголошував з посиланням на Великий тлумачний словник сучасної української мови, що юридичне значення рівності, фактично, передбачає рівноправність, при якій учасники одних і тих же правовідносин, як рівні згідно Конституції України, мають однакові один до одного матеріальні, процедурні та процесуальні права, що попереджають та захищають їх від дискримінації, яка проявляється у завідомо встановленій нормами чинного законодавства перевазі, в тому числі з боку державних інститутів. В той час як під змагальністю в юридичному значенні можна розуміти дії (в деяких випадках відсутність дій) сторін, які використовують надані законодавцем права та механізми їх реалізації для досягнення прийнятної такій стороні результату, що буде кращим порівняно із досягнутим результатом опонуючої сторони.

Люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах, а права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними [1].

З метою забезпечення гарантій недоторканності житла чи іншого володіння особи, законодавець визначив в ст.30 Конституції України, що проникнення, проведення в них огляду чи обшуку допускається не інакше як за вмотивованим рішенням суду [1].

Метою проведення обшуку є виявлення та фіксація відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукання знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб. Відповідно до ч. 1 ст. 234 КПК України обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду, за винятком невідкладних випадків [2]. Відповідно до ст. 129-1 Конституції України судові рішення є обов'язковим до виконання, а держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку [1].

Враховуючи вищенаведене, логічним буде висновок, що обшук належить до заходів процесуального примусу, оскільки вчиняється з ініціативи сторони обвинувачення за санкцією держави (в особі суду) та **безпосередньо** самою стороною обвинувачення, поза волею власника/користувача майна. У зв'язку з чим, законодавець зобов'язаний був забезпечити нормативно-правову рівність сторін кримінального провадження (в т.ч. осіб без статусу сторони кримінального провадження) для реалізації засади змагальності та як наслідок дотримання прав і законних інтересів.

А.Ф. Волобуєв, М.В. Даньшин та А.В. Іщенко виділяють чотири послідовні стадії обшуку: 1) попередні заходи на місці обшуку (попередня стадія); 2) загальний огляд обшукуваного об'єкта (оглядова стадія); 3) детальне обстеження й пошуки (детальна стадія); 4) стадія фіксації результатів обшуку [11, с. 334]. Однак, на практиці оглядова стадія фактично реалізується в межах двох суміжних стадій: попередньої та детальної у зв'язку з чим все ж буде вірно виділяти три стадії. Враховуючи зазначене, буде доречним проводити аналіз прав сторін кримінального провадження в розрізі стадій проведення обшуку.

Акцентую увагу, що в статті під стороною захисту розуміється будь-який учасник обшуку та його захисник, без розмежування осіб за їх визначеним процесуальним статусом на момент проведення обшуку.

Попередня стадія, як наголошують науковці, включає право сторони обвинувачення на прибуття

до місця обшуку, проникнення на обшукуваний об'єкт і здійснення необхідних заходів (в т. ч. але не виключно, попередній огляд приміщення та прилеглої території, пред'явлення ухвали і надання її копії, роз'яснення присутнім їх прав і обов'язків, повідомлення обшукуваному, для виявлення якого типу предметів проводиться обшук, і пропонує добровільно їх видати).

Звертаю увагу, що згідно ч. 1 ст. 235 КПК України передбачено, що ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи надає право здійснити **проникнення** до житла. В той же час, ч. 3 ст. 236 КПК України покладає на сторону обвинувачення перед початком виконання ухвали слідчого судді пред'явити і надати копію ухвали особі, яка володіє житлом чи іншим володінням, а за її відсутності – іншій присутній особі. Відповідно до ч. 1 ст. 236 КПК України слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення обшуку осіб, чий права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені та незалежно від стадії цієї слідчої дії сторона обвинувачення зобов'язана допустити на місце проведення обшуку захисника чи адвоката [2].

Аналізуючи вищенаведені норми КПК України логічним буде висновок, що при прибутті до місця обшуку, первісно стороною обвинувачення має бути здійснено інформування відповідної особи про наявність правових підстав (у формі ухвали) для проведення обшуку, а не проникнення, яке є складовою частиною виконання ухвали.

Однак, на практиці складається ситуація за якої сторона обвинувачення нерідко першочергово здійснює проникнення, а уже потім усі послідовні заходи. Можна стверджувати, що розпочатий шляхом проникнення обшук призводить до виконання ухвали стороною обвинувачення з порушенням права обшукуваної особи, передбаченого ч. 3 ст. 236 КПК України, оскільки така особа може заявити про бажання отримати право на захист та залучення адвоката уже після того як відбулось порушення її права та відбулась часткова реалізація ухвали.

Беззаперечно, що в окремій категорії кримінальних правопорушень та залежно від їх тяжкості, з цілю забезпечення життя та здоров'я учасників та свідків слідчої дії (в т. ч. але не виключно представників сторони обвинувачення, понятих, експертів і т. д.) збереження доказів, які дійсно можуть бути знищені, попередження застосування обшукуваною особою зброї і т. д., проникнення, як першочерговий захід має місце та повинен реалізовуватись.

З метою врегулювання на законодавчому рівні окресленої проблеми, яка надає на попередній стадії обшуку стороні обвинувачення перевагу над стороною захисту та автоматично призводить до порушення права обшукуваної особи на захист, **рекомендую** доповнити ст.236 КПК України положеннями, щодо деталізованого визначення переліку кримінальних правопорушень, при здійсненні досудового розслідування щодо яких можливий початок реалізації ухвали про обшук шляхом проникнення та або визначенням, як критерію ступеню тяжкості інкримінованого кримінального правопорушення.

Як альтернативу вищенаведеній рекомендації можна розглянути делегування права на визначення та надання права на першочергове проникнення безпосередньо суду, який постановляє відповідну ухвалу (шляхом доповнення ст. 235 КПК України) та як наслідок покладення на сторону обвинувачення обов'язку доведення необхідності реалізації такого заходу як першочергове проникнення при виконанні ухвали про обшук (шляхом доповнення ч. 3 ст. 234 КПК України) [2].

Положення ч. 1 ст. 236 КПК України містять суперечливі формулювання щодо участі захисника чи адвоката під час проведення обшуку. З одного боку, йдеться про те, що для участі в проведенні обшуку може бути запрошений захисник чи представник особи, у якій проводиться обшук. З іншого ж – незалежно від стадії слідчої дії сторона обвинувачення зобов'язана допустити на місце його проведення захисника чи адвоката, з належним чином підтвердженими повноваженнями.

Однак, законодавець передбачивши право обшукуваної особи на захист, не визначив чіткого алгоритму дій (прав та обов'язків) як для сторони обвинувачення так і для сторони захисту для реалізації такого права.

На практиці зазначена неврегульованість призводить до трактування можливості реалізації такого права на власний розсуд та порушення засади змагальності. Найбільш розповсюджена та типова ситуація, коли по при заявленні обшукуваною особою про своє право на захист та необхідність повідомлення адвоката і залучення до слідчої дії, слідча дія не зупиняється та продовжується, і в момент прибуття захисна знаходить на завершальній стадії або взагалі завершена.

За результатом аналізу норм КПК України вбачається, що окрім права сторони захисту передбаченого ч. 8 ст. 236 КПК України (особи, у присутності яких здійснюється обшук, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу обшуку) остання, з метою надання правової допомоги під час проведення обшуку має право заявляти клопотання та що

важливо висловлювати на завершальному етапі обшуку зауваження, шляхом їх фіксації в протоколі.

Верховний Суд в складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду в Постанові від 30.08.2022 р. по справі № 728/677/18 сформулював наступний висновок: «Водночас засуджений наголошує на тому, що проведення вказаної слідчої дії відбулося без його захисника, однак, він не зазначив, яким чином це позначилось на належності та допустимості як доказу відповідного протоколу, оскільки така процесуальна дія, як обшук будинку та господарського приміщення, пов'язана з необхідністю отримання доказів, які носять об'єктивний характер, тобто таких, що не залежать від волі особи, а тому вона не може розглядатися як така, що порушує право особи зберігати мовчання і не свідчити проти себе. Присутність чи відсутність захисника у цьому випадку не може позначитися на змісті отриманих під час цієї дії результатів» [12].

Однак, оцінюючи критично юридичну обізнаність пересічного громадянина України можна дійти висновку, що останній не будучи спеціалістом в юридичній сфері чи пов'язаний із останньою не зможе належним чином зрозуміти/усвідомити, що дії сторони обвинувачення містять порушення або вчиняються поза законом та акцентувати увагу щодо останніх в протоколі та/або звернутись із відповідною заявою. Окрім того, для більшості громадян і підприємств, обшук є нетиповою дією і вони зіштовхуються з ним вперше і, відповідно, розгублюються, хвилюються і допускають значну кількість помилок, які можуть бути використані проти них стороною обвинувачення, і їх надалі складно усунути/виправити/спростувати стороні захисту. Наприклад сторона обвинувачення просить надати паролі доступу до комп'ютерної техніки чи мобільних телефонів під різним приводом (обіцяючи, що не буде їх послідувачому вилучати, або просить довіритись і т. д.) та як наслідок отримує небажану для обшукуваної особи інформацію.

З метою забезпечення реалізації засади змагальності, **рекомендуємо** здійснити доповнення до ст. 236 КПК України положеннями, згідно яких на сторону обвинувачення буде покладено обов'язок зупинення слідчої дії терміном на три години та забезпечення можливості (на практиці під час обшуку мобільні телефони вилучаються та/або особам присутнім під час обшуку забороняється їх використовувати) здійснення повідомлення адвоката. Трьох годинний проміжок часу в більшості випадків надасть можливість прибути захиснику особисто або організувати іншого адвоката, у разі своєї зайнятості (в т. ч. у великих містах) та попередить зловживання зі сторони захисту. Окрім того, такий часовий проміжок корелюється із уже передбаченим трьох годинним часовим проміжком встановленим для прибуття адвоката при здійсненні обшуку особи (ч. 5 ст. 236 КПК України).

Стадія детального обстеження й пошуки (детальна стадія) передбачає проведення дій стороною обвинувачення направлених на безпосередні пошуки об'єктів, для виявлення й вилучення яких проводиться обшук.

Як вказувалось попередньо, саме сторона обвинувачення має статус «модератора», що визначає порядок проведення детального обстеження й пошуків.

Відповідно до ч. 5 ст. 236 КПК України повинен проводитися в обсязі, необхідному для досягнення мети обшуку. За рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження [2].

Обшук особи здійснюється особами тієї самої статі у присутності адвоката, представника на вимогу такої особи. Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку. Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі [2].

Слідчий, прокурор під час проведення обшуку має право відкривати закриті приміщення, сховища, речі, долати системи логічного захисту, якщо особа, присутня при обшуку, відмовляється їх відкрити чи зняти (деактивувати) систему логічного захисту (ч. 6 ст. 236 КПК України). Якщо під час обшуку слідчий, прокурор виявив доступ чи можливість доступу до комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку, для виявлення яких не надано дозвіл на проведення обшуку, але щодо яких є достатні підстави вважати, що інформація, що на них міститься, має значення для встановлення обставин у кримінальному провадженні, прокурор, слідчий має право здійснити пошук, виявлення та фіксацію комп'ютерних даних, що на них міститься, на місці проведення обшуку. Особи, які володіють інформацією про зміст комп'ютерних даних та особливості функціонування комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку, можуть повідомити про це слідчого, прокурора під час здійснення обшуку, відомості про що вносяться до протоколу обшуку (ч. 6 ст. 236 КПК України) [2].

Відповідно до ч. 7 ст. 236 КПК України при обшуку слідчий, прокурор має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення обшуканого житла чи іншого володіння особи чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати

і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження.

Таким чином, законодавець в ст. 236 КПК України передбачивши перелік прав сторони обвинувачення при проведенні обшуку, залишив поза увагою нормативно-правове врегулювання прав сторони захисту, обмежившись їх загальною наявністю в КПК України, що нерідко призводить до самовільного трактування порядку їх застосування на практиці стороною обвинувачення.

Зокрема, ч. 1 ст. 107 КПК України передбачено право безперешкодного фіксування проведення обшуку за допомогою відеозапису стороною захисту. В той же час, якщо обшук проводиться у особи, яка не має відповідного процесуального статусу в межах кримінального провадження і залучений нею адвокат фактично не є захисником, в розумінні ст. 45 КПК України, сторона обвинувачення не зважаючи на п. 8 ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», відповідно до якого адвокат під час здійснення адвокатської діяльності має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору та як наслідок застосовувати технічні засоби, у тому числі для копіювання матеріалів справи, в якій адвокат здійснює захист, представництво або надає інші види правової допомоги, фіксувати процесуальні дії, в яких він бере участь, а також хід судового засідання в порядку, передбаченому законом, присікає можливість реалізації такого права адвокатом [4].

Беззаперечно, що силу ч. 1 ст. 107 КПК України виконання ухвали слідчого судді, суду про проведення обшуку в обов'язковому порядку фіксується за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів.

Однак, нерідко на практиці: 1) може змінитись процесуальний статус обшукуваної особи (учасника обшуку) та як наслідок, в такому випадку сторона захисту зможе отримати доступ до відеозапису слідчої дії уже безпосередньо під час реалізації ст. 290 КПК України, що суттєво впливає на стратегію захисту та як наслідок забезпечення реалізації засади змагальності; 2) під час проведення обшуків вилучається велика кількість речей/документів, однак не в нормовано, чи має бути забезпечене фіксування у відеозаписі їх змісту та реквізитів, а сторона обвинувачення ухиляється здійснити детальний опис; 3) сторона обвинувачення в ультимативній формі забороняє здійснювати відеофіксацію, посилаючись на запровадження військового стану та свою приналежність до правоохоронних органів і як наслідок таким чином намагається легалізувати та виправдати заборону здійснення відеофіксацію стороною захисту.

Враховуючи, що законодавець: 1) поклав на адвоката обов'язок дотримання положень ст. 21, 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»; 2) визначив, що відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим (ч. 1 ст. 222 КПК України); 3) розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування є кримінальним правопорушенням (ст. 387 КК України), як наслідок створив нормативно-правові механізми спонукання для утримання адвокатом від вчинення протиправних/незаконних дій із отриманою під час слідчої (розшукової) дії інформацією, **рекомендую** викласти абзац 3 ст. 107 КПК України в наступній редакції: «Право безперешкодного фіксування проведення обшуку за допомогою відеозапису надається адвокату».

Стадія фіксації результатів обшуку є завершальною та передбачає безпосереднє складання протоколу.

Враховуючи структуру та перелік дій під час реалізації даної стадії, на думку та переконання автора, законодавець забезпечив найбільш збалансоване співвідношення прав та обов'язків сторін кримінального провадження.

Висновки. Нормативно-правове врегулювання прав та обов'язків сторін кримінального провадження, якими останні наділені під час обшуку, є гарантією щодо забезпечення реалізації засади змагальності. Законодавець має забезпечити не тільки дотримання прав та законних інтересів учасників проведення обшуку, а й міститься обов'язок сторони обвинувачення створити умови та забезпечити можливість скористатися такими правами та їх реалізувати в повній мірі, оскільки остання виступає, фактично, «модератором» даної слідчої дії та діє зі сторони «сили» відносно сторони захисту та обшукуваних осіб. В той же час має бути забезпечено «розумний баланс», з метою попередження зловживання наданими правами стороною захисту.

Керуючись вищенаведеним, з ціллю формування нормативної рівності прав сторони обвинувачення та сторони захисту, рекомендую:

– доповнити ст. 236 КПК України положеннями, щодо деталізованого визначення переліку кримінальних правопорушень, при здійсненні досудового розслідування щодо яких можливий початок реалізації ухвали про обшук шляхом проникнення та або визначення, як критерію ступеню тяжкості

інкримінованого кримінального правопорушення для реалізації такого права;

– доповнити ст. 236 КПК України положеннями, згідно яких на сторону обвинувачення буде покладено обов'язок зупинення слідчої дії терміном на три години та забезпечення можливості здійснення повідомлення адвоката;

– викласти абз. 3 ст. 107 КПК України в наступній редакції: «Право безперешкодного фіксування проведення обшуку за допомогою відеозапису надається адвокату».

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4223> (дата звернення 14.04.2023р.).
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250 000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : Перун, 2005. VIII. 1728 с
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n2123> (дата звернення 14.04.2023 р.).
4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05 липня 2012 року № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2013. № 27. Ст. 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#n6> (дата звернення 14.04.2023р.).
5. Галаган В. І. Процесуальна діяльність захисника з дотримання прав та законних інтересів учасників проведення обшуку / В.І. Галаган, О.Л. Дульський. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 14. С. 155–163.
6. Гловюк І.В. Проблемні питання забезпечення належної правової процедури обшуку (у розрізі новел КПК України). *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2018. № 14. С. 141–149.
7. Гловюк І.В. Проблеми вдосконалення надання професійної правничої допомоги під час обшуку житла та іншого володіння особи / І. В. Гловюк, В. Г. Пожар, О. О. Торбас. *Актуальні питання державотворення в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (19 травня 2017 р.) : в 2 т. / редкол.: І. С. Гриценко (голова), І. С. Сахарук (відп. ред.) та ін. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. Т. 1. С. 251–253.*
8. Дрішлюк К. В. Деякі питання тактики захисту під час здійснення обшуку у кримінальному провадженні на підставі оновлених положень КПК України. *Правове життя сучасної України : у 2 т. : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : ВД «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 346–349.*
9. Веґера І.В. Проблемні питання участі адвокат у проведенні обшуку. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. Вип. 7. С. 143–147. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/07/25.pdf> (дата звернення: 14.04.2023 р.)
10. Переверза О.Я. Деякі процесуальні та тактико-психологічні аспекти здійснення обшуку за участю захисника: підготовка до юридичної практики / О. Я. Переверза, Т.Р. Гуменникова. *Право і суспільство*. 2019. № 3 С. 229–236.
11. Криміналістика: підручник : у 2 т. Т. 1 / А.Ф. Волобуєв, М.В. Даньшин, А.В. Іщенко та ін. ; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В.О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 384 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 14.04.2023 р.).
12. Постанова Верховного Суду в складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду від 30.08.2022р. по справі № 728/677/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106017852> (дата звернення 14.04.2023 р.).

B. Ostryanko. Implementation of the principle of adversarial character of the parties to criminal proceedings during a search. – Article.

Summary. *The article analyzes the legal regulation of the rights of the parties to criminal proceedings during the investigative (detective) action in the form of a search through the prism of the implementation of the principle of adversarial character.*

The author emphasizes that the evidence obtained during the investigative (detective) action in the form of a search, along with the testimony obtained as a result of interrogation, is of crucial importance for the relevant party to criminal proceedings to prove its position during the trial.

The article provides a legal assessment of the provisions of current legislation which enshrine the rights of the prosecution to initiate and regulate the course of a search and the rights of the defense during this investigative (detective) action.

The author proposes and argues for the relevant amendments and additions to the Criminal Procedure Code of Ukraine and other legal acts of Ukraine.

Key words: *a principle of adversarial character, search, the prosecution, the defense, pre-trial investigation.*